

Jaarverslag Examencommissie Politieacademie

2017

Jaarverslag Examencommissie Politieacademie

Definitief

Versie Vastgesteld door DB Examencommissie

Versie datum 21 maart 2018

Rubricering Openbaar

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
1 INLEIDING	4
2 ALGEMENE INFORMATIE EXAMENCOMMISSIE	5
2.1 Samenstelling examencommissie en organisatiestructuur	5
2.1.1 Samenstelling	6
2.1.2 Vacatures	6
2.1.3 Externe leden	7
2.2 Werkwijze examencommissie	7
2.2.1 Vergaderstructuur	7
2.3 Deskundigheid & professionalisering	8
2.3.1 Deskundigheid	8
2.3.2 Professionalisering	8
3 BORGING VAN DE KWALITEIT	9
3.1 Borging van de kwaliteit van examens	9
3.1.1 Het toetsbeleid en het toetsplan	9
3.1.2 Examenorganisatie Politieacademie	10
3.1.3 Validering van nieuw ontwikkelde of bijgestelde examenproducten	10
3.1.4 Validatie toetsinstrumentarium	10
3.1.5 De wijze van borging van de kwaliteit van examens	11
3.1.5.1 Visitaties bij examens	11
3.1.5.2 Steekproefsgewijze toetscontrole	11
3.1.5.3 Toetscommissie	11
3.1.5.4 Proactieve controle	12
3.1.6 Het oordeel van de examencommissie over de kwaliteit van examens	12
3.1.7 Aandachtspunten voor de borging van de kwaliteit van examens	12
3.2 Borging van de kwaliteit van de organisatie van examens	12
3.2.1 De toetsorganisatie	12
3.2.2 Toezichthouders	13
3.2.3 De wijze van borging van de kwaliteit van de organisatie van examens	13
3.2.4 Het oordeel van de examencommissie over de kwaliteit van de organisatie van examens	13
3.2.5 Aandachtspunten voor de borging van de kwaliteit van de organisatie van examens	13
3.3 Borging van de kwaliteit van de examinatoren	14
3.3.1 Eisen aan examinatoren	14
3.3.2 Borging van de kwaliteit van examinatoren	14
3.3.2.1 (Her)certificering tot examinator A of B	14
3.3.2.2 Kwaliteitscontroles (kwaco's) van examinatoren uitgevoerd door de examendeskundigen	14
3.3.2.3 Intervisiebijeenkomsten voor examinatoren	15

3.3.3	Examinatoredatabase ATON	15
3.3.4	Het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om examens te beoordelen en de uitslag er van vast te stellen.....	15
3.3.5	Het oordeel van de examencommissie over de kwaliteit van examinatoren en richtlijnen.....	15
3.3.6	Aandachtspunten met betrekking tot de kwaliteit van examinatoren en richtlijnen	16
3.4	Borging van de kwaliteit van examinering in het Caribisch gebied	16
3.5	Borging van de kwaliteit van het gerealiseerde eindniveau	17
3.5.1	Eigenstandig oordeel van de examencommissie over het gerealiseerde eindniveau	17
3.5.2	Aandachtspunten met betrekking tot het gerealiseerde eindniveau.....	17
4	TAKEN EXAMENCOMMISSIE MET BETREKKING TOT REGELGEVING OER (STUDENTENSTATUUT)	18
4.1	Analyse en trends van besluiten en vrijstellingen in 2017.....	18
4.1.1	Aantal afgenomen examens	18
4.1.2	Aantal opgestelde Besluiten	19
4.1.3	Heroverweging op beroep.....	20
4.1.4	Het toekennen van vrijstellingen	21
4.1.5	Het verstrekken van certificaten, diploma's en bewijzen van deelname	21
4.1.6	Examenfraude	22
5	REFLECTIE EN BORGING 2017	23
5.1	Evaluatie en reflectie.....	23
5.2	Vooruitblik naar plannen voor 2018	23
5.3	Borgingsagenda op kwaliteit examens, eindniveau en examinatoren.....	24
6	BIJLAGEN	25
6.1	Bijlage A - Profiel leden examenkamer	26
6.2	Bijlage B - Competentiematrices leden examenkamers.....	27
6.3	Bijlage C - Aftreeschema leden examenkamers	30

©2018 Politie, all rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, op geautomatiseerde wijze opgeslagen of openbaar gemaakt in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Politie.

1 Inleiding

Het jaar 2017 stond voor de examencommissie in het teken van verdere concretisering van de decentralisatie¹ van één examencommissie met drie examenkamers naar drie zelfstandige examencommissies. Dankzij een tweedaagse training van het Cito werden de leden van de examenkamers in 2017 geïnformeerd over de positie en taakstelling van een zelfstandige examencommissie en de taakverdeling tussen examencommissie en de examenkamers. Naast het investeren in de toekomstige ontwikkeling, hield de examencommissie zich ook in 2017 bezig met haar reguliere werkzaamheden en met de kerntaken ten aanzien van het borgen van de kwaliteit van de examens².

Leden van de examenkamers werden in 2017 meer bij de reguliere werkzaamheden en besluitvorming betrokken. Een aantal leden hebben al vanuit hun eigen onderwijsteam knelpunten gesignaleerd en werden steeds vaker als vraagbaak gezien binnen hun onderwijsteam op het gebied van examens en examinering. De leden waren goed op de hoogte en wisten de weg naar de examencommissie goed te vinden. Zo werden collega's in bijzondere casussen doorverwezen naar de voorzitters en de gespecialiseerd medewerkers van de kamers om daarmee te overleggen. Tijdens de bijeenkomsten van de examenkamers werd veel casuïstiek gedeeld, en vond er discussie plaats over mogelijke richtingen in besluitvorming. Ook werden er afspraken gemaakt over uit te voeren acties richting het onderwijs. De leden van de kamers hebben tevens een signalerende taak gehad als het gaat om onregelmatigheden in de ontwikkeling, afname of beoordeling van examens.

Naast de dagelijkse gang van zaken en casussen die direct afgehandeld konden worden zijn er ook gecompliceerde casussen geweest waarbij bijvoorbeeld studenten gehoord moesten worden. Binnen de drie kamers waren er leden betrokken bij de voorbereiding van besluiten en het eventuele horen van studenten.

Deze stappen in 2017 zijn noodzakelijk om medio 2018 de volledige overgang te kunnen maken naar drie zelfstandige examencommissies. In het najaar van 2017 heeft de examencommissie een plan van aanpak³ opgeleverd voor de overgang van de examenkamers naar zelfstandige examencommissies en de opheffing van de "centrale" examencommissie. Dit plan is besproken binnen de drie kamers en aangeboden aan de directie. De implementatie van dit plan is voorzien voor de periode tot aan september 2018.

De leden van de examenkamers krijgen in 2018 verder de gelegenheid zich te bekwamen op het uitvoeren van alle voorkomende werkzaamheden van de examencommissie. Tijdens de overgang tot medio 2018 zullen de examenkamers vooral adviseren en ligt de beslissingsbevoegdheid nog bij de "centrale" examencommissie. Na de overgang naar drie zelfstandige examencommissies zullen alle wettelijke taken volledig worden overgedragen en zal de "centrale" examencommissie worden opgeheven.

Daarnaast is het de bedoeling dat de zelfstandige examencommissies zich in hun toezichhoudende rol verder gaan ontwikkelen van controlerende naar meer adviserende commissies. Vanuit een adviserende rol is de verwachting dat meer kwaliteitsslagen kunnen worden gemaakt, dan vanuit een controlerende rol. Met een adviserende rol blijft de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van examinering ook meer daar waar die hoort: bij het onderwijs.

¹ Conform de notitie *Decentralisatie Examencommissie* (mei 2016).

² Voor alle wettelijke taken en bevoegdheden van de examencommissie, zie art. 7.12 lid 2 jo. art. 7.12B lid 1 WHW.

³ Brief *Van examenkamers naar examencommissies* (20 oktober 2017).

2 Algemene informatie examencommissie

In dit hoofdstuk wordt de samenstelling, werkwijze en deskundigheid van de examencommissie toegelicht. Ook komt in dit hoofdstuk de positie van de examencommissie binnen de Politieacademie aan de orde.

2.1 Samenstelling examencommissie en organisatiestructuur

De Politieacademie heeft sinds oktober 2016 één “centrale” examencommissie, met drie examenkamers: één voor het basis mbo politieonderwijs (BPO-mbo), één voor het (geaccrediteerde) hogere politieonderwijs (HO) en één voor het (overige) vakspecialistische politieonderwijs (VPO).

De examenkamer voor BPO-mbo was er in 2017 voor vier opleidingen:

- Assistent politiemedewerker (equivalent aan mbo N2)
- Basis Politiemedewerker (equivalent aan mbo N3)
- Allround Politiemedewerker (equivalent aan mbo N4)
- Vrijwillige Politie

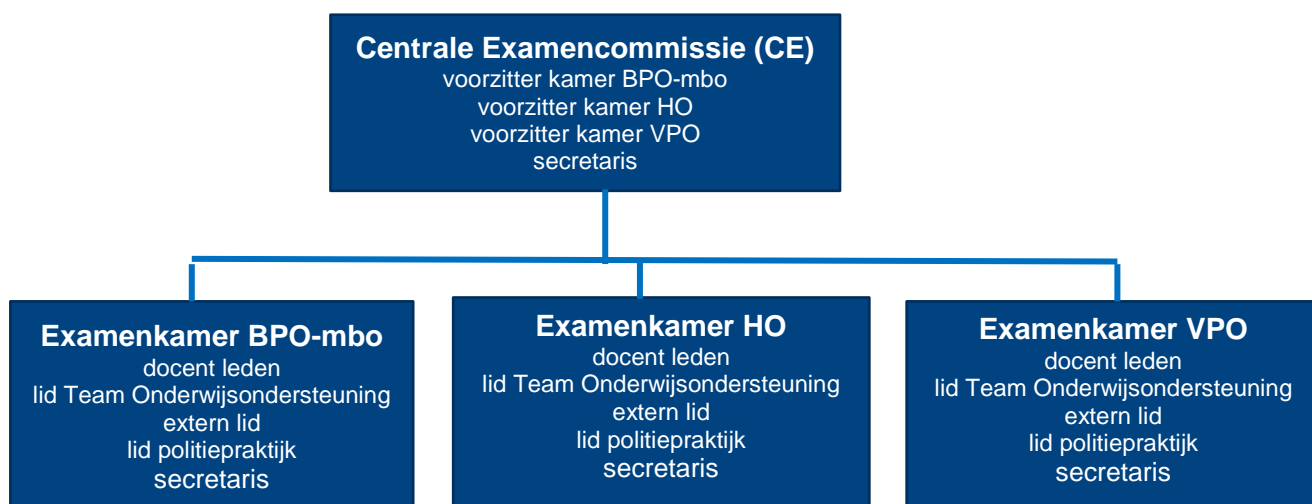
Ook het curriculum Caribisch Opleiding Politie (C-COP) viel in 2017 onder het toezicht van de examenkamer BPO-mbo. Onder dit curriculum vielen twee opleidingen: Basis Politiemedewerker Cariben (BPC) en Allround Politiemedewerker Cariben (APBC).

De examenkamer HO was er in 2017 voor vijf opleidingen⁴:

- Politiekundige Bachelor (geaccrediteerd hbo)
- Politiekundige Master (geaccrediteerd wo)
- Master of Criminal Investigation (geaccrediteerd hbo)
- Master Tactisch Leidinggeven (geaccrediteerd hbo)
- Master Crisis and Public Order Management (geaccrediteerd hbo)

De examenkamer VPO was er in 2017 voor alle 423 opleidingen binnen het vakspecialistische politieonderwijs die worden afgesloten met een kwalificatiebewijs (voor het complete overzicht zie het onderwijsaanbod Politieacademie op <https://www.politieacademie.nl/onderwijs/onderwijsaanbod>).

De organisatiestructuur van de examencommissie zag er in 2017 als volgt uit:

Figuur 1: Organigram examencommissie Politieacademie

⁴ Ook de minoren die onder deze opleidingen vielen en voor studenten uit het regulier onderwijs toegankelijk waren, vielen onder het toezicht van de examenkamer Hoger Onderwijs.

2.1.1 Samenstelling

De werving van de leden voor de examenkamers heeft plaatsgevonden conform de uitgangspunten van de notitie 'Decentralisatie Examencommissie' (2016) en op grond van een speciaal daartoe opgesteld profiel (zie bijlage A). Dit heeft geleid tot een diverse samenstelling van de kamers die zich, gezien in relatie tot het kunnen uitvoeren van haar wettelijke taken, kenmerkt door voldoende omvang en variëteit in de individuele expertise en ervaring van leden. Ook werd er rekening gehouden met de eisen van artikel 7.12a WHW (ten minste één docent lid en ten minste één extern lid van buiten de opleiding). In de examenkamers hadden de leden in 2017 deskundigheid op minimaal één, maar vaak meerdere van de volgende vakgebieden: juridisch, toetskundig, onderwijskundig en politiekundig.

De deskundigheid van de leden is vastgelegd in een competentiematrix (zie bijlage B) en aangeboden aan de directie Politieacademie bij het verzoek tot benoeming. Leden van de examencommissie en haar kamers kunnen voor een periode van maximaal drie jaar worden benoemd waarna de mogelijkheid bestaat om nogmaals voor drie jaar te worden herbenoemd. Het aftreden gebeurt, uitzonderingen daargelaten, volgens een schema van aftreden (zie bijlage C). Dit heeft in 2017 geen consequenties voor de samenstelling van de examencommissie gehad.

Voor de borging van de aansluiting bij de beroepspraktijk waren in 2017 in elke kamer één of meerdere leden uit de politiepraktijk aangesteld. Helaas is het in 2017 niet gelukt om voor alle kamers leden uit het externe onderwijsveld te werven.

2.1.2 Vacatures

In het najaar is gestart met de procedure om een nieuwe secretaris te werven voor de examencommissie, welke eind december is voorgedragen aan de directie voor benoeming. Eveneens werden per eind december een aantal leden herbenoemd in de examenkamers BPO-mbo en VPO. De samenstelling van de examencommissie en examenkamers van de Politieacademie in 2017 is weergegeven in tabel 1.

Examenkamer BPO-mbo (Basispolitie onderwijs)	Examenkamer HO (Hoger Onderwijs)	Examenkamer VPO (Vakspecialistisch politie onderwijs)	Centrale examen- commissie
Esther Verheijen (voorzitter)	Jan Prins miv maart 2017 Jaap van Zielst (voorzitter)	Rob Coens (voorzitter)	Esther Verheijen (voorzitter)
Vincent Leeman (docent mbo Apeldoorn)	Luuk Oldewarris (docent ho Apeldoorn)	Ellen Hermans (docent beroepsvaardigheden)	Jaap van Zielst
Jos Vrancken (docent mbo Eindhoven)	Marina Guardone (docent generieke opspo- ring)	René Stoelhorst (docent generieke opsporing)	Rob Coens
Hans Blik (docent mbo Den Haag)	Guido Kerkhof (docent generieke opspo- ring)	Kees van Witzenburg (docent specialistische opspo- ringsondersteuning)	Bart Bolhuis (secretaris)
Sjaak Nikerk (docent mbo Drachten)		Wil Schreutelkamp miv maart 2017 (docent forensische opsporing)	Marilien Koldewijn (EVC-portefeuille)
Aimée Vermoolen (docent mbo Rotterdam)			
Vacature docentlid Amsterdam			
Lotty Schoonderbeek (toetskundige TOO)	Catherine Tunissen (toetskundige TOO)	Manon van den Brink (toetskundige TOO)	
John Ebbink (extern lid, een- heid Flevoland)	Ronald Warmenhoven (extern lid, eenheid Oost-Ne- derland)	Monique van Wijngaarden miv augustus 2017 (extern lid, eenheid Noord-Hol- land)	
Henk Woudstra (extern lid eenheid Noord-Holland)	Sanne Hopman (extern lid, eenheid Den Haag)		
Jos Rondeel (extern lid, ROC Amsterdam en ROC Flevoland)	Pascal Heynen (extern lid, Saxion Hoge- school)	Vacature extern lid regulier onderwijs	
	Jolanda Botke (adviseur Hoger Onderwijs)		
Secretariaat examenkamers & centrale examencommissie: Bart Bolhuis (secretaris) en Mónnie Laenen en Ellen van Essen (administratieve ondersteuning)			

Tabel 1: Samenstelling examencommissie en examenkamers in 2017

2.1.3 Externe leden

De examencommissie heeft, sinds haar oprichting in 2011, ervaren hoe wenselijk het toevoegen van externe leden aan de examencommissie is. Juist deze frisse blik van buitenaf dwingt tot het kritisch blijven kijken naar het eigen functioneren, waarbij ogenschijnlijke vanzelfsprekendheden wellicht toch niet zo vanzelfsprekend blijken. De meerwaarde van het opnemen van externe leden in de examencommissie is dan ook vooral gelegen in het borgen van transparant, onafhankelijk en onbevooroordeeld werken. De individuele expertise van een extern lid draagt daarnaast bij aan het versterken van de deskundigheid van de examencommissie, die met de intrede van het wetsvoorstel Versterking Besturing (2010) en daarmee gepaard gaande verzwaarde taken zo noodzakelijk is. In het geval van de Politieacademie dient het aanstellen van externe leden mede ten doel de aansluiting bij het reguliere onderwijs en het werkveld te verbeteren. Er werd in 2017 dan ook dankbaar gebruik gemaakt van de kennis en ervaring van de zeven externe leden, die respectievelijk juridisch of toetskundig onderlegd waren en bovendien functies bekleeden binnen het reguliere hbo- en mbo-onderwijs, dan wel de politiepraktijk.

Om nog meer verbinding en kennisuitwisseling te realiseren met andere examencommissies was in 2017 de secretaris van de examencommissie tevens lid van twee externe examencommissies, namelijk die van Exameninstelling Toezicht en Handhaving (ExTH Amersfoort, BOA, domein 1) en van Saxion Hogeschool, Enschede en Deventer, Centrale examencommissie Academie Bestuur, Recht & Ruimte. De voorzitter van de examenkamer HO is in augustus 2017 eveneens lid geworden van de centrale examencommissie van de Academie Bestuur, Recht en Ruimte van Saxion Hogeschool, ter voorbereiding op het terugtreden van de secretaris als lid. Verder is de voorzitter van de examenkamer VPO lid van het netwerk examinering mbo.

2.2 Werkwijze examencommissie

De “centrale” examencommissie bestond in 2017 uit de drie voorzitters (waaronder de voorzitter centrale examencommissie) en de secretaris, eens in de maand aangevuld met het lid met de EVC-portefeuille. Het dagelijks bestuur werd gevormd door de drie voorzitters en de secretaris. De examencommissie werd in 2017 ondersteund door twee gespecialiseerd medewerkers.

2.2.1 Vergaderstructuur

Het dagelijks bestuur van de examencommissie vergaderde in 2017 gemiddeld één keer per twee weken; in totaal is er 26 keer vergaderd. Naast deze vergaderingen werden dagelijks nieuwe zaken door het secretariaat met de voorzitters gecommuniceerd, meestal per e-mail maar soms ook telefonisch. Het dagelijks bestuur nam uit eigen beweging beslissingen in geval van spoedeisende zaken, relatief eenvoudige zaken of zaken die conform de vastgestelde beleidsbesluiten konden worden afgehandeld. Het dagelijks bestuur legde over deze beslissingen verantwoording af door middel van besluitenlijsten, die in de overleggen van de examenkamers werden vastgesteld. Elke examenkamer heeft tussen de zeven en tien maal overleg gevoerd in 2017. Van elke vergadering zijn o.a. maandelijkse kwalitatieve en kwantitatieve analyses van de besluiten, notulen en een actiepuntenlijst beschikbaar. Deze informatie werd verspreid onder de leden van de kamers en het dagelijks bestuur. De analyse van de besluiten werd zo nodig besproken in de overleggen met sectorhoofden en teamchefs.

De voorzitters van de drie examenkamers hebben in 2017 een aantal overleggen gehad met diverse teamchefs en de sectorhoofden om de kwaliteit van de examinering en de examenprocedures te bespreken. Gespreksonderwerpen waren o.a. de instructie voor toezichthouders, rendement van examens, de overzichten van de aantallen besluiten van de examencommissie per kamer, urgente casuïstiek waarbij actie vanuit het onderwijs nodig was en het signaleren van verbeterpunten met betrekking tot de kwaliteit van de uitvoering examinering en de tijdsbesteding van docenten aan de examenkamers.

In 2017 is er vier maal strategisch overleg geweest tussen het dagelijks bestuur en de directie van de Politieacademie over visie, richting en voorgenomen beleid. Ook werd er gesproken over gesignaleerde trends in lopende zaken, zoals ontwikkelingen binnen het onderwijs en examinering en de weg naar zelfstandigheid van de examenkamers. Er waren in 2017 een aantal ontwikkelingen binnen de Politieacademie de voor vertraging gezorgd hebben in de uitvoering van de taken en bevoegdheden door de examencommissie. Het gaat dan onder andere om de aanstelling van nieuwe teamchefs en sectorhoofden en de inwerktijd die zij nodig hebben gehad om zich een visie te vormen op de kwaliteit van examinering, alsmede het Programma Kwaliteit. Hierover zijn diverse gesprekken geweest met de directie, maar ook met de staf Onderwijs en Kennisprofessie, vooral in het kader van het behouden van de rolvastheid van de examencommissie.

Voor meer informatie over de werkwijze van de examencommissie wordt verwezen naar het Reglement Examencommissie⁵.

2.3 Deskundigheid & professionalisering

2.3.1 Deskundigheid

Met de decentralisatie naar drie examenkamers is in 2017 ook een start gemaakt met het bespreken van casuïstiek en examens binnen de examenkamers. Dit gaf de mogelijkheid om binnen de examenkamers meer aandacht te kunnen besteden aan de inhoudelijke aspecten van examinering. Hiervoor was de aanwezigheid van toetskundige expertise, maar ook juridische deskundigheid van het wettelijk kader waarbinnen de examencommissie en de examenkamers opereren, van groot belang. Het profiel van leden examenkamer (zie bijlage 1) is opgesteld om te komen tot een verantwoorde en evenwichtige samenstelling van elke kamer.

2.3.2 Professionalisering

Gelet op de voortgaande ontwikkelingen op het terrein van examinering, evenals de ontwikkelingen in wet- en regelgeving die betrekking hebben op de inrichting, taakstelling en bevoegdheden van examencommissies, is structurele professionalisering van de commissie wenselijk en noodzakelijk.

Leden van de examencommissie hebben in 2017 daarom aan de volgende professionaliseringsactiviteiten deelgenomen:

- Cito tweedaagse training Examencommissie (april-mei 2017)
- Kwaliteitsseminar Onderwijs en Examinering Politieacademie (december 2017)
- Slotconferentie Back tot the future, mbo diensten (december 2017)
- BKE training
- Bijwonen van intervisiesessie examinatoren uit de beroepspraktijk

Een onderdeel van de professionalisering was het op de hoogte blijven van relevante ontwikkelingen via vakliteratuur. Alle leden van de examencommissie ontvingen daarom in 2017 het blad 'Examens' van de Nederlandse Vereniging van Examens, waardoor zij geïnformeerd werden over ontwikkelingen op examineringsgebied en de wijze waarop deskundigen uit het land daarover adviseren. Van belang zijnde onderwerpen uit dit blad werden tijdens de plenaire vergadersessies besproken met als doel er samen van te leren en ons werk voortdurend te verbeteren. Hetzelfde geldt voor de nieuwsbrief van het netwerk examinering mbo, waar alle voorzitters en de secretaris in 2017 op geabonneerd waren.

⁵ Reglement I, te raadplegen als onderdeel van het Studentenstatuut Politieacademie, p. 45-49.
<https://www.politieacademie.nl/onderwijs/studentenstatuut/Documents/Studentenstatuut%202018.pdf>

3 Borging van de kwaliteit

Eén van de belangrijkste taken van de examencommissie is het toezien op en het borgen van de kwaliteit van de examinering (examens, toetsorganisatie en toetsprocedures).

De toegenomen verzelfstandiging van de drie examenkamers, waarin docenten goed vertegenwoordigd zijn, heeft de borging van de kwaliteit van examinering vergroot. De decentrale examenkamers waren, meer dan de examencommissie op centraal niveau, in staat proactief te werken en zaken tijdig te signaleren.

In dit hoofdstuk staan de vier pijlers van borging van kwaliteit centraal, namelijk:

- Borging van de kwaliteit van examens.
- Borging van de kwaliteit van de toetsorganisatie.
- Borging van de kwaliteit van de examinatoren.
- Borging van de kwaliteit van gerealiseerd eindniveau.

3.1 Borging van de kwaliteit van examens

In het studiejaar 2016-2017 werd binnen de Politieacademie gewerkt aan het opstellen van een academiebreed programma voor kwaliteit. Het programma Kwaliteit⁶ vraagt aandacht voor de kwaliteit van examinering en het eindniveau. In standaard 3 van het programma gaat het daarbij om examinering (de opleiding beschikt over een adequaat systeem van examinering). In standaard 4 gaat het om de gerealiseerde eindkwalificaties. Deze punten vonden in 2017 onder meer hun uitwerking in de ontwikkeling van opleidingsdossiers en een PDCA-cyclus (o.a. de ontwikkel- en evaluatiekalender).

Deze documenten kunnen, als ze opgeleverd worden, voor de examencommissie een belangrijke informatiebron gaan vormen voor het toezicht houden op de kwaliteit van examens. In het opleidingsdossier wordt de examinering op hoofdlijnen beschreven en worden de daarin gemaakte (onderwijs- en toetskundige) keuzes verantwoord. Helaas heeft in 2017 nog niet elk (cluster van) opleiding(en) een opleidingsdossier kunnen opleveren. De examencommissie heeft ook moeten constateren dat zij niet automatisch de beschikking over deze opleidingsdossiers heeft gekregen. Ook voor een evaluatie- en ontwikkelkalender, waarin onderwijsteams hun onderwijs (en examinering) structureel evalueren en bijstellen, geldt dat in 2017 nog niet elke opleiding hierover beschikte. De examencommissie had in 2017 evenmin automatisch de beschikking over de wel opgestelde kalenders. De examencommissie hoopt dat deze stukken in 2018 gereed en breed beschikbaar zullen zijn. Zij zal daartoe uitvraag doen bij de onderwijsteams om met deze documenten beter toezicht te kunnen houden op de kwaliteit van examens.

3.1.1 Het toetsbeleid en het toetsplan

Om de kwaliteit van examinering te kunnen borgen is centraal en/of decentraal toetsbeleid onmisbaar. Het toetsbeleid hoort zijn uitwerking te vinden in een toetsplan: hierin laat de opleiding zien hoe er wordt getoetst, wie waarvoor verantwoordelijk is en hoe de kwaliteit van examens en examinering wordt geborgd.

De examencommissie heeft geconstateerd dat er binnen de Politieacademie in 2017 nog geen centraal toetsbeleid bestaat. Wel waren er binnen diverse opleidingen vormen van toetsplannen aanwezig. Bijvoorbeeld voor de afname van digitale kennistoetsen (aanwezigheid van toetsmatrijzen) en vaardigheidsexamens (aanwezigheid van toelichtingsdocumenten bij examens) in de scholen BPO-mbo en VPO. Ook zijn er toetsmatrijzen opgesteld voor de in 2017 nieuw gevalideerde opleidingen Assistent Politie medewerker en Politiekundige Bachelor.

Daarnaast werd in 2017 binnen het VPO onderwijs een eerste aanzet⁷ gemaakt voor de ontwikkeling van een onderwijsvisie, waarin ook examinering onder de aandacht werd gebracht. In 2018 zal dit visiestuk nader vorm moeten gaan krijgen. In 2018 streeft de examencommissie ernaar om binnen elke sector bij minimaal één opleiding één lid van de examenkamer een actieve rol te laten vervullen in het adviseren over en/of mede-opstellen van toetsbeleid en/of een toetsplan.

⁶ Jennie Pierik en Jetske ten Caat, *Kwaliteitsdossier Politieacademie*, versie september 2017.

⁷ Kees Smolders, *Onderwijsambitie Vakspecialistisch Politieonderwijs*, januari 2018 (concept)

3.1.2 Examenorganisatie Politieacademie

Niet alleen de individuele examens, maar het totale toetsprogramma heeft aandacht nodig om zo de kwaliteit van examens te verbeteren. Een belangrijke voorwaarde voor het realiseren en borgen van kwalitatief goede examinering is gelegen in de inrichting van de examenorganisatie Politieacademie. In het kader van de herinrichting van de Politieacademie werd dit in 2017 een belangrijk onderwerp van gesprek. In een bijeenkomst met alle stakeholders van de examenorganisatie Politieacademie, begeleid door het Cito, werd aandacht besteed aan de notitie Examenorganisatie PA⁸. In deze notitie is een matrix⁹ met rollen, taken en verantwoordelijkheden opgenomen van alle stakeholders binnen de examenorganisatie, die tevens is besproken. Twee leden van de examencommissie hebben deelgenomen aan deze bijeenkomst. Vervolgens heeft de examencommissie in de periodieke overleggen met de Staf Onderwijs- en Kennisprofessie herhaaldelijk aandacht gevraagd voor het nader bijstellen en uitrollen van deze notitie. De examencommissie heeft in 2017 moeten signaleren dat deze notitie een goed handvat moet zijn voor met name de nieuwe teamchefs en sectorhoofden. De notitie moet een noodzakelijke eerste stap zijn in het vergroten van het kwaliteitsbewustzijn, en daarmee het nemen van verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van examinering. De examencommissie verwacht na de implementatie van de notitie een verbetering van de kwaliteit van examinering. De verwachting is dat dit effect met name veroorzaakt zal worden door een heldere positionering en taakverantwoordelijkheid van alle stakeholders. Dit is noodzakelijk voor het verzorgen van de huidige kwaliteit, maar ook voor het versterken van het borgen van kwaliteit voor de toekomst.

3.1.3 Validering van nieuw ontwikkelde of bijgestelde examenproducten

Het ontwikkelen van examens en de toetsprocedure viel in 2017 onder de verantwoordelijkheid van het management van de onderwijsteams. Iedere opleiding had zijn eigen verantwoordelijkheid in het zorgen voor toetskwaliteit en daarmee in het realiseren van het door de student te behalen eindniveau.

Het oude validatieproces was zo ingericht dat tijdens een validatie een opleiding aantoont hoe in haar onderwijs- en toetsplan de examenvereisten van een opleiding gedekt worden. Naar aanleiding van het programma Kwaliteit is er een notitie opgesteld met een voorstel voor een nieuw proces van valideren. Echter heeft de examencommissie moeten constateren dat deze notitie in 2017 nog steeds niet afgerond en geïmplementeerd is. Ook de rol van de examendeskundigen in de validatie van examens en overige werkzaamheden rond examinering is in 2017 nog niet nader uitgewerkt.

De examencommissie heeft daarom in 2017 nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het continueren van de validatie oude stijl, totdat het valideren nieuwe stijl zijn intrede doet (naar verwachting in 2018). Dit heeft er onder meer toe geleid dat in 2017 twee opleidingen op verzoek van de examencommissie zijn gevalideerd; de opleiding Assistent Politiemedewerker en de opleiding Politiekundige Bachelor.

De examencommissie is bij de validatie aanwezig geweest als toehoorder. Het doel hiervan was tweeledig: enerzijds het verkrijgen van inzicht in de kwaliteit van de te valideren opleidingen (examinering en eindniveau) en anderzijds het toetsen van de kwaliteit van de validatie zelf (op proces- en productniveau). Dit laatste was relevant om in de ontwikkeling van de validatie nieuwe stijl, waar de examencommissie een adviserende rol vervult, haar gerechtvaardigd vertrouwen in de uitkomst van de validatie te kunnen borgen. Belangrijkste verbeterpunt dat hierin door de examenkamers BPO-mbo en HO werd gesignaleerd, is het formuleren van concrete normen en beoordelingskaders voor het vaststellen van de kwaliteit. Dit is belangrijk om eenduidig vast te kunnen stellen of onderwijs inclusief examinering de interne validatie positief doorstaat.

3.1.4 Validatie toetsinstrumentarium

Waar het binnen de Politieacademie nog aan ontbreekt, is een commissie die specifiek toetsinstrumenten, maar bijvoorbeeld ook eventuele aanpassingen in toetsplannen, toetsontwikkeling, toetsvorm, toetsafname en toetsbeoordeling adviserend dan wel controlerend valideert. De examencommissie acht het, mede gelet op haar wettelijke taken maar ook gelet op de inrichting van de examenorganisatie Politieacademie, onwenselijk dat de examencommissie de uitvoering van de validering op zich neemt. Vanwege haar toezichthoudende rol zou de examencommissie de verantwoordelijkheid voor het valideren van exameninstrumenten graag beleggen bij toetscommissies binnen het onderwijs. De meerwaarde en rol van een toetscommissie in het zorgen (en borgen) van de kwaliteit van examinering wordt in paragraaf 3.1.5.3. nader uiteengezet.

⁸ Jetske ten Caat, notitie *Examenorganisatie Politieacademie*, 29 juni 2017 (concept).

⁹ Ook wel EVAI-tabel genoemd.

Tot het moment dat de toetscommissies actief zijn, stelt de examencommissie zich op het standpunt dat zij tenminste geïnformeerd wordt over alle nieuw ontwikkelde en bijgestelde examens. In 2017 heeft de examenkamer VPO bij een drietal examens aanpassingen gevalideerd. Tot achtmaal toe heeft deze examenkamer wijzigingen van een deeldocument RIC (Relevante Initiële competenties) vastgesteld omdat deze relateren aan de wettelijke taak van de examencommissie t.a.v. vrijstellingen.

3.1.5 De wijze van borging van de kwaliteit van examens

3.1.5.1 Visitaties bij examens

De leden van de examenkamers hebben in 2017 steekproefgewijs 27 visitaties uitgevoerd bij examens. Uit de verslagen blijkt dat elke visitatie aandachtspunten oplevert, variërend van meer aandacht voor het plannen van examens tot het zorgen voor voldoende meerkeuzevragen.

Indien er naar aanleiding van een visitatie zwaarwegende aandachtspunten geformuleerd zijn (bijvoorbeeld onjuistheden in het examendocument, de procedure van afname, de beoordeling of de cesuur), houdt de examencommissie contact met de direct betrokkenen (examinator/ontwikkelaar) om te monitoren of de aandachtspunten zijn opgepakt. Incidenteel vindt daartoe op een later moment nog een tweede visitatie plaats.

3.1.5.2 Steekproefsgewijze toetscontrole

Steekproefsgewijs is er in 2017 ook gekeken naar de kwaliteit van examinering op basis van klachten omtrent de kwaliteit van een examen, op basis van zelf uitgevoerde data-analyses of op verzoek van een examiner. De terugkoppeling naar afdeling en specifiek naar de toetsconstructeur heeft altijd plaatsgevonden. Wat er echter met de feedback is gedaan door de verantwoordelijke afdeling, is niet altijd duidelijk geworden. In 2018 kan het instellen van toetscommissies met een systematische PDCA toetscyclus hier verbetering in brengen, bijvoorbeeld door het opvolgen van de verwerking van de feedback door middel van een evaluatieformulier.

In 2017 zijn er diverse examens bij de bachelor opleidingen van team Hoger Onderwijs opgevraagd. De reden hiervoor was het aantal aanvragen, herzieningen en klachten over diverse examens van dit team. Geconstateerd werd dat er grote verschillen waren tussen klassen en groepen studenten. De opleiding heeft daarop een nadere analyse uitgevoerd met een verklaring van de verschillen en achterliggende onderbouwing daarvan. Er is in 2017 vanuit de examencommissie benadrukt dat het van belang is voor de toetskwaliteit om minimaal 40 vragen bij een meerkeuze examen met vier antwoordmogelijkheden aan te bieden. Door het aantal items naar 40 te verhogen gaan examens voldoen aan de algemene kwaliteitsstandaard en bij toetsconstructie.

3.1.5.3 Toetscommissie

De examencommissie heeft in 2017 geconstateerd dat de borging van de kwaliteit van examens binnen sommige opleidingen nog beter kan. De evaluatie en doorontwikkeling van examens kreeg niet altijd opvolging, vooral waar de verantwoordelijkheid daarvoor op meerdere plaatsen belegd was. Ook is gebleken dat het bij één individu beleggen van de verantwoordelijkheid kwetsbaar was. Dit heeft ook als gevolg gehad dat de examencommissie in haar toezichthoudende rol niet alle informatie rondom examens heeft kunnen ontvangen.

Een toetscommissie binnen elke (groep van) opleiding(en) zou de borging van de kwaliteit van examens, zowel in procedureel als inhoudelijk opzicht, aanzienlijk kunnen verbeteren. Een toetscommissie kan namelijk, zowel vooraf als achteraf, toezien op de toetskundige kwaliteit van examens en examenprocedures. Daarnaast kan een toetscommissie aanspreekpunt zijn voor evaluaties van examens en de opvolging van uitgebrachte feedback.

Een toetscommissie kan ook toezien op het uitvoeren van benodigde aanpassingen in examens en procedures, bijvoorbeeld op basis van bevindingen bij visitaties. Tevens kan een toetscommissie toetsanalyses opmaken en deze beoordelen om op deze wijze bij te dragen aan de verbetering van toetskwaliteit. Een toetscommissie zou al deze informatie kunnen bundelen door het inrichten en bijhouden van toetsdossiers. Hiermee wordt de borging van de kwaliteit van examens ook beter inzichtelijk.

Nu de ontwikkeling van de examenorganisatie Politieacademie zijn vorm begint te krijgen, zal binnen het onderwijs verder nagegaan worden welke opleidingen met een toetscommissie gaan werken. In 2017 had alleen de opleiding Politiekundige Bachelor als proef een toetsteam ingesteld voor de bewaking van de kwaliteit van alle examens (ontwikkeling, afname en beoordeling). Andere opleidingen zijn zich daar nog op aan het oriënteren. In 2018 wordt meer duidelijkheid verwacht voor welke opleidingen een toetscommissie ingericht zal worden.

3.1.5.4 Proactieve controle

De examencommissie heeft in 2017 ook proactief een aantal acties uitgezet om meer zicht en grip te krijgen op de kwaliteit van examinering. Dit betrof onder andere:

- De examencommissie heeft aan de onderwijsteams gerapporteerd welke examenopdrachten een laag slagingspercentage hadden en heeft gevraagd wat de opleidingen gaan doen om te voorkomen dat bij vermindering van het aantal examengelegenheden studenten ten onrechte uitvallen. Dit is, mede door de wisseling van teamchefs, onvoldoende opgepakt. Dit moet in 2018 nadere opvolging krijgen.
- De examencommissie heeft in overleggen met team Hoger Onderwijs om een plan van aanpak gevraagd met betrekking tot kwaliteitsborging van de examinering. Echter, er is tot op heden geen notitie aangeleverd.
- De examenkamer BPO-mbo heeft in 2017 alle examens (en handleidingen voor examinatoren) van de opleiding Allround Politiedeskoper geëvalueerd. De aandachtspunten die hier uit naar voren zijn gekomen zijn besproken met en opgepakt door het afgevaardigde lid vanuit de Afdeling Curriculum Ontwikkeling en Onderwijs (ACOO).
- Digitale Toetsing BPO-mbo maakt analyses van de examens. Op verzoek van de examenkamer BPO-mbo worden deze analyses gedeeld met de examenkamer. Op basis van het signaleren van een aantal besprekingspunten vanuit casuïstiek (bijstellen cesuur) heeft de examenkamer BPO-mbo een analyse laten maken van de digitale kennistoetsen mbo. De uitkomsten hiervan moeten nog worden besproken met de afdeling Digitale Toetsing en de sectorhoofden BPO-mbo.

3.1.6 Het oordeel van de examencommissie over de kwaliteit van examens

In 2017 zijn er duidelijke vorderingen gemaakt in de kwaliteitsslag omtrent het ontwikkelen, uitvoeren en evalueren van onderwijs conform een PDCA-cyclus. Deze vorderingen zijn grotendeels geïnitieerd door het Politieacademie brede programma Kwaliteit, waar de evaluatie van onderwijs en examens een deelproject van was.

Echter, specifiek voor de kwaliteit van de examens en de toetsafname heeft de examencommissie bij sommige opleidingen minder vorderingen gesignaleerd. Het belangrijkste wat daarin opviel is:

- De PDCA-cyclus werd nog niet altijd doorlopen.
- Het tijdig aanleveren van examens ter beoordeling (aan bijvoorbeeld de validatie of toetscommissie) was nog niet altijd aan de orde (met name bij team Hoger Onderwijs).
- Het afnemen van examens met foutieve examenvragen en ondeugdelijke examenafnames leiden tot veel aanvragen tot herziening van het examenresultaat, aanpassen van de cesuur en beroepszaken.

3.1.7 Aandachtspunten voor de borging van de kwaliteit van examens

Gesteld kan worden dat er in 2018 meer aandacht moet komen voor de bewustwording van de kwaliteit van het volledige toetsprogramma, maar ook voor kwaliteit van individuele examens. Daarbij is een duidelijke verdeling van taken, rollen en verantwoordelijkheden, essentieel om alle stakeholders en actoren binnen de examenorganisatie Politieacademie effectief te kunnen laten (samen)werken.

Dit moet zijn beslag krijgen in het definitief opleveren van de notitie Examenorganisatie Politieacademie, zodat dit als handelingskader kan worden geïmplementeerd.

3.2 Borging van de kwaliteit van de organisatie van examens

3.2.1 De toetsorganisatie

De toetsorganisatie omvat verschillende stappen, zoals de ontwikkeling, afname, verwerking, vastlegging en archivering van examens. De organisatie van de examinering is in handen van de onderwijsteams. Omdat de toetsorganisatie een belangrijk aspect is van de borging van de kwaliteit, ziet de examencommissie toe op de toetsorganisatie. Waar nodig brengt de examencommissie aanvullende regels en richtlijnen uit voor het borgen van een correct verloop van afname en beoordeling van examens.

De examencommissie heeft in 2017 meer casuïstiek behandeld waarbij door een tekortschietende toetsorganisatie een negatief effect ontstond op de kwaliteit van de examinering. Bijvoorbeeld door het oneigenlijk gebruik van toegestane hulpmiddelen of het inzage bieden in een examen zonder daarbij toezicht te organiseren. Regelmatig heeft de examencommissie geconcludeerd dat er bij de afname van kennistoetsen slordig werd gewerkt. Voorbeelden hiervan waren: dubbele vragen, vragen over onderwerpen die niet tot de examenstof behoorden en fouten in het gebruik van de toetsapplicatie QMP.

3.2.2 Toezichthouders

Op basis van signalen over de verschillen in werkwijze van toezichthouders bij de afname van, vooral schriftelijke examens, heeft de examencommissie haar leden het verzoek gedaan om hier tijdens visitaties specifiek aandacht aan te besteden.

Tijdens de uitgevoerde visitaties werd er in 2017 inderdaad een verschil in werkwijze tussen toezichthouders geconstateerd. Daarom heeft de examencommissie in samenspraak met het onderwijs het voortouw genomen om een werkinstructie te ontwikkelen voor de toezichthouders bij de examens. Deze werkinstructie is door de directie Politieacademie vastgesteld en in 2017 ingevoerd. Tevens is er een instructiesessie georganiseerd waarin aandacht is gevraagd voor de rol van de toezichthouder en het effect dat een toezichthouder kan hebben op de kwaliteit van een toetsafname. In 2018 zal de examencommissie bij het onderwijs ook opnieuw aandacht vragen voor de implementatie van deze instructie voor toezichthouders omdat deze nog niet overal heeft plaatsgevonden.

Gelijktijdig met de werkinstructie is er in 2017 ook een format voor een verslag over het toezicht houden bij examens ingevoerd. Hierop doet de toezichthouder verslag van de wijze waarop het examen is verlopen en kan hij eventuele bijzonderheden die hij/zij heeft waargenomen vermelden. Dit formulier wordt na de afname van het examen door de toezichthouder aangeleverd bij het onderwijsteam zodat zij directe feedback ontvangen over de wijze waarop de organisatie van de examinering heeft plaats gevonden. Bij uitzonderlijke situaties wordt het formulier ook aan de examencommissie toegestuurd. Bijvoorbeeld als er mogelijk aanleiding is om een examen ongeldig te verklaren door omstandigheden die zich tijdens het examen hebben voorgedaan

3.2.3 De wijze van borging van de kwaliteit van de organisatie van examens

Indien er in de organisatie van examinering onvolkomenheden geconstateerd worden, kunnen deze via de daarvoor bestemde formulieren behorend bij het Studentenstatuut gemeld worden bij de examencommissie. Bij een herzieningsaanvraag voor een examenresultaat of het verzoek voor ongeldig verklaring van een examen weet het onderwijs de examencommissie te vinden. De examencommissie heeft in 2017 voldoende casuïstiek vanuit de onderwijsteams ontvangen waaruit blijkt dat dit proces voldoende bekend is binnen onderwijs en het beleid afdoende is.

3.2.4 Het oordeel van de examencommissie over de kwaliteit van de organisatie van examens

De examencommissie was in 2017 nog niet volledig tevreden over de kwaliteit van de organisatie van examens. In 2017 zijn er diverse incidenten geweest die voorkomen hadden kunnen worden indien er zorgvuldiger was gewerkt en de taken en verantwoordelijkheden bij betrokken medewerkers duidelijker waren geweest. In samenspraak met onderwijsteams zijn maatregelen besproken en afspraken gemaakt over de wijze waarop verbeteringen doorgevoerd worden in de toetsorganisatie en de wijze van examinering. Zo is er aangedrongen op het inbouwen van een evaluatie-stap, nauwkeuriger werken, verantwoordelijken aanwijzen, het duidelijker en tijdig inplannen van inzagemomenten en taken en bevoegdheden correct binnen het onderwijsteam beleggen.

3.2.5 Aandachtspunten voor de borging van de kwaliteit van de organisatie van examens

De examencommissie gaat in 2018 aan de slag met het stroomlijnen en specificeren van de informatievoorziening richting teamchefs en sectorhoofden. Zij wil daartoe een kwalitatieve, periodieke terugkoppeling gaan verzorgen die ingaat op de belangrijkste aandachtspunten voor de examinering die bij de teamchefs en sectorhoofden opgevraagd zullen worden. De organisatie van de examinering maakt daar, indien daar aanleiding toe bestaat, onderdeel van uit.

3.3 Borging van de kwaliteit van de examinatoren

3.3.1 Eisen aan examinatoren

De eisen die aan examinatoren gesteld worden, zijn vastgelegd in de concept notitie 'Competente examinatoren' (februari 2017)¹⁰. Deze notitie is echter nog niet vastgesteld en geïmplementeerd. De notitie richt zich op de vraag hoe elke examinerator kan voldoen aan de algemene kwaliteitseisen, te weten: gevraagde vakdeskundigheid (politieel), toetsdeskundigheid (BKE/SKE¹¹) en kennis van het examineringsproces. De kennis van de examineringsprocessen binnen het politieonderwijs (gecertificeerd examinerator A of B binnen de Politieacademie) staat reeds geregistreerd in ATON alsmede voor welke examens (competenties) een examinerator ingezet mag worden.

Naast deze voorgestelde algemene notitie is er ruimte voor de verschillende onderwijsteams om aanvullende eisen te stellen aan de kwaliteit van externe examinatoren. Vooral binnen het onderwijsteam BPO-mbo bestaat de wens om de kwaliteit van de praktijkexamens beter te borgen. Daarom werden vanaf 2017 nieuwe examinatoren binnen het BPO-mbo niet alleen getoetst aan de algemene kwaliteitseisen, maar ook geworven op basis van opgestelde competentieprofielen (toegespitst op de diverse examens). Voor zittende examinatoren zou er door de werkgroep kwaliteit praktijkexamens gewerkt worden aan een overgangsbeleid. Dit is echter in 2017 nog niet geïmplementeerd.

Binnen het onderwijsteam VPO is er in 2017 een aanvullende regeling opgesteld daar waar het de vaardigheidsexamens in het kader van de Regeling Toetsing Geweldsbeheersing Politie (RTGP) betrof. Als de RTGP-examens onderdeel zijn van een van de curricula van de Politieacademie, moeten de betreffende examinatoren een certificering tot examinerator B Politieacademie kunnen overleggen. Immers maken de examens dan onderdeel uit van het onderwijs van de Politieacademie en vallen zij onder de reikwijdte van het Studentenstatuut. Daar waar de RTGP-examens vallen onder het reguliere onderhoud, geldt de certificeringseis tot examinerator B niet. Een geldige certificering tot toetser voor het betreffende onderdeel is dan toereikend om het examen af te mogen nemen.

3.3.2 Borging van de kwaliteit van examinatoren

De Politieacademie borgt de kwaliteit van haar interne en externe examinatoren op gelijke wijze.

Naast de kwaliteitseisen aan examinatoren werd in 2017 de kwaliteit van gecertificeerde en aangewezen examinatoren geborgd.

3.3.2.1 (Her)certificering tot examinerator A of B

In 2017 hebben er 180 certificeringen Examinerator A (alle examenvormen) en 21 certificeringen Examinerator B (schriftelijke examens) plaatsgevonden. Voor examinerator A en B gelden 5-jaarlijkse hercertificeringen. In 2017 zijn er 149 hercertificeringen geregistreerd. In totaal hebben er in 2017 dus 350 (her)certificeringen plaatsgevonden in de onderwijsteams, waarvan 93 in het BPO-mbo, 58 in het HO en 199 in het VPO. De examencommissie had niet alleen zicht op het aantal verrichte (her)certificeringen, maar ook op de aantallen certificeringen die gingen verlopen of al verlopen waren. Het toezicht op de certificeringen was daarmee dus op orde.

3.3.2.2 Kwaliteitscontroles (kwaco's) van examinatoren uitgevoerd door de examendeskundigen

Periodiek worden door de examendeskundigen BPO en VPO kwaliteitscontroles (kwaco's) uitgevoerd bij examinatoren. Tijdens zo'n controle wordt getoetst of de betreffende examinerator het examenproces volledig beheerst en de student behandeld wordt zoals afgesproken en vastgelegd in het Handboek Examinering. Als de uitvoering niet plaats vindt conform de richtlijnen, krijgt een examinerator een coachtraject aangeboden.

In 2017 zijn in totaal 41 kwaco's uitgevoerd, zowel binnen het BPO als VPO. Dit is een enorme daling ten opzichte van 2016, toen er 181 kwaco's werden uitgevoerd. Het toezicht op de kwaliteit van de examinatoren doormiddel van een kwaliteitscontrole staat dus zichtbaar onder druk. Daar komt bij dat alle kwaco's die in 2017 zijn uitgevoerd voldoende waren. In 2016 waren er nog 7 kwaco's met de uitkomst 'twijfel' en 1 met de uitkomst onvoldoende. Dit heeft bij de examencommissie de vraag opgeroepen of met de huidige bezetting van examendeskundigen de kwaco in haar huidige vorm nog voldoende selecterend is en meerwaarde heeft. Immers elke examinerator slaagt.

¹⁰ Notitie *Competente examinatoren, Doorontwikkeling van het systeem van certificeren en hercertificeren*, Programma Kwaliteit Politieacademie, 27 februari 2017.

¹¹ BKE/SKE staat voor Basis en Senior kwalificering examinering, een programma opgesteld naar aanleiding van een aanbeveling uit het rapport *Vreemde ogen dwingen*, commissie De Bruijn, mei 2012.

Ook toont het nogmaals aan dat het noodzakelijk is dat de notitie Competente Examinatoren snel wordt geïmplementeerd, zodat overgegaan kan worden naar een andere vorm van hercertificering voor examinatoren.

3.3.2.3 Intervisiebijeenkomsten voor examinatoren

Er werden in 2017 wederom een aantal intervisies / examinatorenbijeenkomsten binnen het onderwijs belegd. In 2017 vonden er binnen VPO 9 intervisiemomenten plaats en 26 instructiebijeenkomsten ten aanzien van examineren (zowel individueel maatwerk als collectieve bijeenkomsten). Binnen de onderwijsteams van BPO zijn er 21 intervisiebijeenkomsten gehouden, verspreid over de verschillende locaties, eenheden en kerntaken.

3.3.3 Examinatoredatabase ATON

Sinds 2016 wordt de kwaliteit van alle examinatoren geregistreerd en gecontroleerd met behulp van de applicatie ATON. In ATON wordt bijgehouden wanneer examinatoren zijn gecertificeerd, voor welke examens zij ingezet mogen worden, of zij een kwaliteitscontrole (en met welk resultaat) hebben gehad en of zij hebben deelgenomen aan een intervisiebijeenkomst. Wanneer aan de gestelde certificering en trainings-eisen voldaan is, wordt een examiner aangewezen voor de duur van één jaar. Indien een examiner is aangewezen, kan hij ingezet worden voor examens. De planners van de Politieacademie dienen uitsluitend (vanuit ATON) gecertificeerde en aangewezen examinatoren in te plannen voor examens. Er is dus een helder en actueel beeld van de kwaliteit van de examinatoren. De examencommissie moet echter ook constateren dat nog niet alle planners voortdurend gebruik maken van ATON bij het plannen van examens. Waar dit het geval is, wordt dit met de betreffende teamchefs besproken in de periodieke overleggen en wordt gevraagd hier actie op te ondernemen.

Een overzichtslijst van alle geregistreerde examinatoren wordt jaarlijks door de examencommissie voorgelegd aan de sectorhoofden van de scholen BPO en VPO, die vervolgens uitgezet worden binnen de onderwijsteams. De sectorhoofden geven vervolgens aan welke examinatoren voor het volgende kalenderjaar niet meer ingezet worden. De examencommissie zorgt ervoor dat deze examinatoren in ATON niet meer aangewezen worden. In 2017 is door de examencommissie wederom gemeld dat de werkprocessen rondom de controle en vulling van ATON tot de verantwoordelijkheid van de onderwijsteams behoren. De examencommissie is conform haar wettelijke taak enkel verantwoordelijk voor de aan- en afwijzing van examinatoren en het steekproefsgewijs controleren van de kwaliteit van geregistreerd examinatoren in ATON. Daarom worden de werkprocessen van registratie en controle ATON in 2018 teruggelegd bij de onderwijsteams en voert de examencommissie deze oneigenlijke werkzaamheden niet langer uit.

3.3.4 Het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om examens te beoordelen en de uitslag er van vast te stellen

Richtlijnen voor het afnemen van examens zijn opgenomen in het Studentenstatuut (OER) van de Politieacademie. Daarnaast heeft de examencommissie in 2017 een tweetal richtlijnen vastgesteld in het kader van de beoordeling en uitslag van examens die een aanvulling vormen op wat er in het Studentenstatuut is bepaald. Het betreft:

- Het vrijstellingenbeleid omtrent het hergebruik van thesis/scriptie binnen het Hoger Onderwijs van de Politieacademie (september 2017).
- De werkwijze herziening cesuur en cijferberekening bij multiple choice examens na verwijderen van vra(a)g(en) (september 2017).

Beide richtlijnen zijn per email uitvoerig gecommuniceerd met de sectorhoofden en teamchefs van de betreffende onderwijsteams. De richtlijnen staan ook opgenomen in het overzicht beleidsbesluiten van de examencommissie¹².

3.3.5 Het oordeel van de examencommissie over de kwaliteit van examinatoren en richtlijnen

De examencommissie heeft in 2017 geconstateerd dat de kwaliteit van het proces van registreren en certificeren van de examinatoren op orde is.

Van het totale examinatorenbestand in 2017, bestaande uit 2.000 examinatoren, was 88% correct en volledig in ATON geregistreerd. Daar waar de registratie nog niet voldeed, was er zicht op de tekortkomingen en hebben de onderwijsteams de taak gekregen om deze gegevens te complementeren. De examencommissie houdt hier toezicht op en voert daartoe, zowel periodiek (steekproefsgewijs) als jaarlijks (een volledige) controle uit waarbij alle examinatoren op individueel niveau worden gecontroleerd.

¹² Beleidsbesluiten examencommissie zie:

<https://www.politieacademie.nl/onderwijs/examencommissie/Paginas/Examencommissie.aspx>

Dankzij ATON bestaat er anno 2017 een helder en actueel beeld van de competenties (deskundigheid) van de examinatoren en de hercertificering van examinatoren.

De examencommissie beschikt daarmee over de benodigde informatie om examinatoren zorgvuldig aan- of af te wijzen. Dit gebeurt volgens een vastgesteld werkproces en met behulp van aanwijzingslijsten¹³.

Daar waar het de kwaliteit van richtlijnen betreft heeft de examencommissie in 2017 geconcludeerd dat de opgestelde richtlijnen noodzakelijk waren in het kader van het borgen van de kwaliteit van de examinering en/of het eindniveau. De wijze van totstandkoming van de richtlijnen heeft in 2018 wel nadere aandacht nodig, zodat er in toenemende mate sprake is van een coproductie tussen onderwijsteams en de examencommissie. Het instellen en positioneren van toetscommissies kan hieraan bijdragen.

3.3.6 Aandachtspunten met betrekking tot de kwaliteit van examinatoren en richtlijnen

De examencommissie heeft in 2017 gemerkt dat er een toenemende aandacht was voor de kwaliteit van examinatoren. Naast de bewustwording door de werkprocessen rondom ATON werd er vooral door de ondersteuningsteams binnen de scholen BPO en VPO geïnvesteerd in het vergroten van de toetsdeskundigheid bij examendeskundigen, toetskundigen en onderwijskundigen. De examencommissie heeft de hoop uitgesproken dat deze investering in toetsdeskundigheid navolging krijgt binnen de onderwijsteams. De toetsdeskundigheid van docenten/examinatoren beperkt zich daar veelal nog tot het Pedagogisch Didactisch Getuigschrift (PDG).

Daarnaast is er in 2017 een begin gemaakt om voor elke examinerator in ATON te gaan registreren in hoeverre hij/zij voldoet aan de gevraagde vakdeskundigheid (politioneel), toetsdeskundigheid (BKE/SKE) en overige specifieke vaardigheden. De examencommissie heeft dit proces in 2017 proactief aangejaagd en nauwlettend gecontroleerd, echter dienen deze werkprocessen in 2018 te worden overgedragen aan de onderwijsteams en ondersteuningsteams. Deze transitie vraagt heldere afspraken om de gerealiseerde kwaliteit van ATON te borgen. De examencommissie houdt hier toezicht op.

In 2016 is door de Staf Onderwijs- en Kennisprofessie een nieuwe concept visie op en proces voor de hercertificering van examinatoren ontwikkeld¹⁴. Belangrijkste wijziging in dit conceptbeleid is dat het vijfjaarlijkse toetsmoment vervangen zou kunnen worden door het overleggen van een portfolio met bewijzen, waarmee aangetoond wordt dat de examinerator zijn/haar competenties voldoende heeft onderhouden. De examencommissie constateert dat deze concept visie in 2017 nog niet geïmplementeerd is en dat dit proces nog niet is ingericht, waar dit wel heel wenselijk is. Het komt nog regelmatig voor dat examinatoren examens afnemen terwijl hun certificering verlopen is omdat zij niet tijdig gehercertificeerd zijn. Het gevolg hiervan is dat het examenresultaat van studenten ongeldig verklaard moet worden. Om de kwaliteit van de examinatoren te kunnen borgen doet de examencommissie de aanbeveling het nieuwe stelsel van hercertificering alsnog zo snel mogelijk in te richten en in te voeren omdat de huidige systematiek met de huidige bezetting van examendeskundigen niet gehandhaafd kan worden.

In het BPO vraagt de examencommissie met name aandacht voor het borgen van de kwaliteit van de examinatoren uit de praktijk. De implementatie van de opgestelde profielen voor nieuwe examinatoren heeft plaatsgevonden, echter is de overgangsregeling voor zittende examinatoren nog niet vastgesteld.

3.4 Borging van de kwaliteit van examinering in het Caribisch gebied

Naar aanleiding van het onderzoek door de Raad voor de Rechtshandhaving in 2016 hebben voorzitters van de examenkamer BPO-mbo en VPO, samen met de secretaris examencommissie, de informatie uitwisseling over en evaluatie van de kwaliteit van de examinering in het Caribisch gebied, besproken met de coördinator en een ontwikkelaar/onderwijskundige van het betreffende curriculum.

In 2017 heeft dit overleg één keer plaatsgevonden. Bij dit overleg is een lid van de examenkamer BPO-mbo aangeschoven om zijn ervaringen ten behoeve van de evaluatie te delen. Hij is in 2017 naar de Cariben geweest om daar onderwijs te verzorgen en examens af te nemen. Uitkomst van het overleg was onder meer dat het wenselijk is structureel evaluatiegegevens te delen. Deze zijn in 2017 conform afspraak door de ontwikkelaar overlegd aan de examenkamer BPO-mbo en VPO.

¹³ De inspectie V&J kwam tijdens haar onderzoek in 2017 tot een gelijklopend oordeel als de examencommissie over de kwaliteit van de examinatoren, evenals de daartoe ingerichte werkprocessen rondom het aan- en afwijzen van examinatoren.

¹⁴ Jetske ten Caat, 2016, *Notitie competente examinatoren*.

Ook de poule van examinatoren is in 2017 verder uitgebreid omdat de Raad constateerde dat de kleine poule kwetsbaar was. Daartoe heeft de examencommissie toestemming verleend aan de coördinator van het curriculum om opgeleid te worden tot (her)certificeerder voor examinatoren. Hij is in 2017 succesvol opgeleid en is aangewezen om examinatoren van het Korps Politie Caribisch Nederland op te leiden.

3.5 Borging van de kwaliteit van het gerealiseerde eindniveau

3.5.1 Eigenstandig oordeel van de examencommissie over het gerealiseerde eindniveau

De examencommissie heeft in 2017 zich met name een oordeel kunnen vormen over het gerealiseerde eindniveau van de drie masteropleidingen en de bacheloropleiding bij het Hoger Onderwijs. Aanleiding hiervoor waren de activiteiten en de opgeleverde producten voor de accreditatie die in 2017 heeft plaatsgevonden.

Wat betreft het eindniveau is de examencommissie van oordeel dat het gewenste niveau (bachelor cq master) door de opleidingen wordt gerealiseerd. De examencommissie heeft verder vastgesteld dat het vierogen principe bij de beoordeling van eindwerkstukken altijd werd toegepast, en de examinatoren in alle gevallen gecertificeerd waren. De examencommissie heeft wel aandachtspunten geconstateerd met betrekking tot de beoordelingsformulieren van eindwerkstukken en de hierbij gehanteerde uitgangspunten. Bij enkele opleidingen was niet in alle gevallen duidelijk waarop de eindbeoordeling was gebaseerd. Ook tijdens visitaties van leden van de examenkamer HO werd geconstateerd dat de onderbouwing van het eindcijfer door de examinatoren/docenten in een aantal gevallen verbetering behoeft.

De examencommissie heeft in 2017 besloten dat hergebruik van elders gemaakte eindwerkstukken (thesis en scriptie) in de hogere opleidingen van het politieonderwijs niet is toegestaan¹⁵. Alle opleidingen hebben hiermee ingestemd.

Een belangrijk instrument om de borging van het eindniveau verder gestalte te geven, namelijk het instellen van een toetscommissie, is in 2017 niet van de grond gekomen. Alleen bij de bacheloropleiding is door de onderwijsorganisatie een proef uitgevoerd met een toetsteam. In het kader van het programma Kwaliteit heeft de Politieacademie in 2017 een aantal uitgangspunten gesteld rondom de validering van examens, maar dit kent nog geen concrete uitwerking. De examencommissie heeft haar zorgen omtrent de trage gang van zaken hieromtrent gedeeld met de directie.

Over de opleidingen die vallen onder de kamers VPO en BPO-mbo kan de examencommissie nog geen eigenstandig oordeel uitspreken omdat de benodigde gegevens in 2017 nog niet voldoende zijn verzameld. Daardoor kan er nog geen compleet beeld gevormd worden wat het uitspreken van een eigenstandig oordeel mogelijk maakt.

3.5.2 Aandachtspunten met betrekking tot het gerealiseerde eindniveau

Ook in 2018 zal verder worden ingezet op het uitvoeren van steekproeven om de kwaliteit van de examinering en examens te verbeteren en om de PDCA cyclus beter te doen sluiten. Het instellen van toetscommissies zal bijdragen aan verbetering van de toetskwaliteit, mede door de betrokkenheid van toetscommissies bij het opstellen van onderwijs- en toetsplannen. Hierin zullen opleidingen ook inzichtelijk moeten maken uit welke eindproducten het afstudeerdossier bestaat. Het toetsarchief zal verder ingericht moeten worden, net als de toetsdossiers.

Een ander aspect dat om aandacht vraagt, is de analyse van het examen nadat deze is afgenomen. Dit is voor alle opleidingen een aandachtspunt. Er zal een procedure voor worden afgesproken met de sectorhoofden zodat per toetsafname een analyse achteraf plaatsvindt. Dit om examens voor een volgende instroomgroep te kunnen verbeteren. Naast de algemene verbeterpunten zijn er binnen de opleidingen specifieke aandachtspunten om de kwaliteit van examinering te verbeteren. Hierin zal per team een lid van de examenkamer al dan niet in combinatie met een lid van de toetscommissie een adviserende rol vervullen.

Daarnaast wil de examencommissie in 2018 een eigenstandig oordeel kunnen uitspreken over ten minste elke sector van opleidingen (BPO-mbo, HO en VPO). Hiertoe wil de examencommissie in 2018 samen met de examenkamers kwaliteitscriteria gaan formuleren om te kunnen oordelen over de kwaliteit.

¹⁵ Zie beleidsbesluiten op: <https://www.politieacademie.nl/actueel/Paginas/Hergebruik-of-vrijstelling-thesis.aspx>

4 Taken examencommissie met betrekking tot regelgeving OER (Studentenstatuut)

Dit hoofdstuk gaat in op de taken die de examencommissie uitvoert in het kader van de regelgeving in de OER (Studentenstatuut) Politieacademie 2017. Elk jaar wordt het Studentenstatuut Politieacademie opnieuw vastgesteld. De wijzigingen in de OER 2017 die van invloed waren op of te relateren waren aan de werkzaamheden van de examencommissie in 2017 worden hieronder benoemd.

Algemene wijzigingen in 2017 (mede op verzoek van de examencommissie):

- De beschrijving van de taken van de examencommissie werd in 2017 meer gericht op de kerntaken van de examencommissie. De focus kwam meer te liggen op de borging van de kwaliteit van de examinering, naast de uitvoerende werkzaamheden wat betreft de verzoeken van studenten en het besluiten daarover.
- Het reglement Examencommissie werd als bijlage opgenomen in het Studentenstatuut.

Op basis van casuïstiek behandeld door de examencommissie zijn de volgende aanpassingen gedaan:

- De examencommissie kan sinds 2017 besluiten dat, op verzoek van de opleiding, een examiner een examen vaker dan twee keer af mag nemen, bijvoorbeeld als er onvoldoende examinatoren beschikbaar zijn.
- Studenten kunnen ook om andere aantoonbare redenen dan een (fysieke) handicap, functiebeperking of chronische ziekte een verlenging van examentijd bij de examencommissie aanvragen.
- Met ingang van 1 januari 2017 kan in de studiegids zijn vastgelegd dat voor bepaalde examenopdrachten (bijvoorbeeld kennistoetsen) voorafgaand aan de formele bekendmaking van het examenresultaat een voorlopig resultaat wordt bekendgemaakt. Er wordt voor dit voorlopige examenresultaat geen beoordelingsformulier opgemaakt en de student kan er geen rechten aan ontlene. Concreet betekent dit dat een voorlopig onvoldoende examenresultaat nog een voldoende kan worden en andersom. Daarnaast is verduidelijkt hoe een formeel bekendgemaakt examenresultaat gewijzigd kan worden.
- In het Studentenstatuut 2017 is verduidelijkt dat de maximaal toegestane doorlooptijd ook geldt als de opleiding in losse delen is gevolgd. Zie art. 31 OER 2017 'Doorlooptijd opleiding'.

4.1 Analyse en trends van besluiten en vrijstellingen in 2017

4.1.1 Aantal afgenomen examens

In 2017 is de examencommissie gestart met het concreet in beeld brengen van het aantal examens verdeeld over de drie examenkamers. Onder BPO-mbo vallen alle mbo basisopleidingen, onder HO vallen de bachelor en master opleidingen (geaccrediteerde opleidingen) en onder VPO vallen alle vak-specialistische opleidingen.

	2016		2017	
BPO-mbo	13.051	(27%)	10.303	(21,4%)
HO	10.285	(21,3%)	9.916	(20,6%)
VPO	24.993	(51,7%)	27.931	(58%)
Totaal	48.329		48.150	

Tabel 2: Aantal examens opleidingen Politieacademie
excl. portfolio-opdrachten en korpsexamens (bron: MIR rapportage)

Analyse:

- Het totaal aantal examens was in 2017 vrijwel gelijk met 2016.
- De verdeling van examens over de drie examenkamers was in 2017 vrijwel gelijk met 2016.

4.1.2 Aantal opgestelde besluiten

	2016		2017	
BPO-mbo	445	(28,6)	313	(14,5)
HO	670	(43,1%)	1.395	(64,4%)
VPO	441	(28,3%)	458	(21,1%)
Totaal	1.556		2.166	

Tabel 3: Aantal besluiten per examenkamer (bron: registratie examencommissie)

Analyse:

- Ondanks een gelijkblijvend aantal examens was er in 2017 een forse stijging van het aantal besluiten te zien. Ook in 2017 werd de trend van de afgelopen jaren doorgezet wat betreft de toename van het aantal behandelde dossiers. In 2017 werd een toename van bijna 50% gerealiseerd. Dit heeft een sterke wissel getrokken op de gespecialiseerd medewerkers die de examencommissie ondersteunen. Mede omdat in 2017 de formatieplaats voor de derde gespecialiseerd medewerker niet ingevuld kon worden.
- Bij BPO-mbo viel in 2017 een lichte daling in het aantal besluiten te constateren. De examencommissie heeft niet kunnen vaststellen waardoor deze daling veroorzaakt is.
- Zowel bij BPO-mbo als bij VPO viel in 2017 te constateren dat er procentueel minder besluiten zijn genomen dan op grond van hun proportie van het totaal aantal examens verwacht mag worden.
- Uit de verdeling van het aantal besluiten over de drie examenkamers bleek dat de toename van het aantal besluiten in 2017 vooral is toe te schrijven aan een forse stijging bij het Hoger Onderwijs. Hoewel de opleidingen die onder het ressort van de examenkamer HO vielen 20,6% van alle examens in 2017 voor hun rekening namen, viel 64,4% van de besluiten onder de examenkamer HO. Om de oorzaken van deze stijging te achterhalen is er ingezoomd op de verdeling van het soort besluiten per examenkamer.

	BPO-mbo	HO	VPO	Cumulatief
Extra herexamen	17	13	13	43
Aangepaste examenopdracht	64	13	4	81
Examenfraude	6	1	1	8
Uitstel Bindend Studieadvies (BSA)	3	1	0	4
Kwalificatiebewijzen	0	1	48	49
Herziening examenresultaat	52	678	52	782
Ongeldig verklaren examenresultaat	106	162	193	461
Verlengen opleiding	19	19	52	90
Onvoorziene omstandigheden	18	278	52	348
Al behaalde examen opdracht	7	192	20	219
Absentie examen	21	37	23	81
Totaal 2017	313	1.395	458	2.166

Tabel 4: Verdeling van het soort besluiten naar examenkamer (bron: Registratie examencommissie)

Analyse:

- De top drie van de meest voorkomende soort besluiten wordt gevormd door “herziening examenresultaat”, “ongeldig verklaren examenresultaat” en “onvoorziene omstandigheden”. Tezamen goed voor bijna 60% van het totaal aantal besluiten.
- De categorieën “herziening examenresultaat” en “ongeldig verklaren examenresultaat” zijn voor de examencommissie goede indicatoren voor de kwaliteit van uitvoering van de examenprocessen. De besluiten zijn in dit verband vaak gebaseerd op onjuiste toets items, niet correct samengestelde kennistoetsen, afname van het onjuiste examen op een bepaald moment, geen examenwaardige omstandigheden, het maken van fouten bij het invullen van beoordelingsformulieren, etc.
- Door de kwaliteit van de uitvoering (examenorganisatie) te verbeteren is het mogelijk om het aantal besluiten in deze categorieën fors te verlagen.

- Verreweg het grootste aandeel van het totaal aantal besluiten wordt gevormd door examenkamer Hoger Onderwijs, waarbij de categorieën die indicatief zijn voor de kwaliteit van de examenuitvoering de boventoon voeren. Om deze constatering verder uit te diepen is er een nader overzicht opgesteld van de verdeling van de soorten besluiten over de opleidingen die onder de examenkamer HO vallen.

	Bachelor	MCI	MTL	MCPM	HO TOTAAL
Extra herexamen	10	3			13
Aangepaste examenopdracht	10	3			13
Examenfraude	1				1
Uitstel BSA	1				1
Kwalificatiebewijzen	1				1
Herziening examenresultaat	665	12	1		678
Ongeldig verklaren examenresultaat	158	4			162
Verlengen opleiding	1	14	3	1	19
Onvoorziene omstandigheden	275	3			278
Al behaalde examenopdracht	185	7			192
Absentie examen	32	4	1		37
Totaal 2017	1.339	50	5	1	1.395

Tabel 5: Aantal besluiten examenkamer HO naar opleiding en soort besluit (bron: Registratie examencommissie)

Analyse:

- Door verder in te zoomen op de diverse opleidingen vallend onder examenkamer HO wordt duidelijk dat de bachelor opleiding een zeer grote bijdrage levert aan het totaal van besluiten. Met name de categorieën besluiten die sterk gerelateerd zijn aan de kwaliteit van de examenuitvoering zijn oververtegenwoordigd.
- De grote bijdrage van de bachelor opleiding wordt waarschijnlijk deels veroorzaakt doordat er binnen de bachelor opleiding meer examens worden afgenomen dan bij de andere vier opleidingen.

4.1.3 Heroverweging op beroep

In 2017 is het proces van minnelijke schikking bij een beroepschrift omgevormd tot een proces van heroverweging nadat een student een beroepschrift heeft ingediend. De examencommissie is belast met de uitvoering van het proces van heroverweging van beroepschriften die onder andere gericht zijn tegen een onvoldoende beoordeling door een examinator.

	Minnelijke Schikkingen 2016	Heroverweging op beroep 2017
BPO-mbo	137	136 (52,5%)
HO	59	65 (25,1%)
VPO	42	58 (22,4%)
Totaal	238	259

Tabel 6: Aantal beroepen voor heroverweging door de examencommissie (bron: Registratie examencommissie)

Analyse:

- Het aantal beroepen bij de opleidingen BPO-mbo is relatief hoog. Vooral bij BPO-mbo studenten die zakken voor examens dreigt er vaak meteen ontslag als zij drie keer gezakt zijn. Daarom wordt geconstateerd dat er bij BPO-mbo om die reden relatief meer studenten in beroep gaan.
- Er moet echter ook geconstateerd worden dat er relatief weinig beroepen "gegrond" worden verklaard na een zitting bij de Commissie van Beroep (zie tabel 7), dit kan duiden op een zorgvuldige werkwijze bij deze examens.

	2016			2017		
	BPO	HO	VPO	BPO	HO	VPO
Heroverweging gelukt	14	15	9	12	5	16
Beroep ingetrokken door student	61	18	10	66	15	13
Examen n.a.v. beroep ongeldig verklaard	19	11	6	14	4	3
Beroep naar Beroepscommissie uitgezet	43	15	17	44	41	26
<i>Uitspraak Beroepscommissie ONGEGROND</i>	24	10	16	28,5	23,5	13
<i>Uitspraak Beroepscommissie GEGROND</i>	19	5	1	15,5	17,5	13

Tabel 7: Uitkomsten proces van heroverweging (bron: Registratie examencommissie)

4.1.4 Het toekennen van vrijstellingen

Het verlenen van vrijstellingen is een wettelijke bevoegdheid van de examencommissie.

Aantal EVC-procedures	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Basispolitieonderwijs	274	70	73	58	23	307	561
Vakspecialistisch politieonderwijs	872	160	101	82	68	53	99
Totaal	1.146	230	174	140	91	360	660

Tabel 8: Overzicht aantal EVC-aanvragen in 2011 t/m 2017 (bron: registratie EVC-bureau en Examencommissie)

Analyse:

- De examencommissie heeft geconstateerd dat het zicht op het verstrekken van vrijstellingen bij enkele opleidingen verscherpt dient te worden.
- Uit tabel 8 blijkt dat het aantal vrijstellingen op basis van EVC's in 2017 bijna is verdubbeld. De stijging werd veroorzaakt door een tweetal wijzigingen:
 - De vrijstellingen voor Hoger Onderwijs werden vanaf 2017 door de examencommissie behandeld waar deze voorheen door de opleiding zelf werden afgehandeld.
 - De standaard vrijstellingen voor taal die voorheen door de opleiding werden verstrekt, werden in 2017 door de examencommissie verstrekt.

4.1.5 Het verstrekken van certificaten, diploma's en bewijzen van deelname

Certificaten	2012	2013	2014	2015	2016	2017
PA- Politieacademie algemeen	324	459	351	329	324	399
SVGC - School voor Gevaar- en Crisisbeheersing	1.137	3.709	1.296	1.779	2.008	1.999
SVH- School voor Handhaving	964	2.247	1.210	1.939	1.771	1.857
SVHP- School voor Hogere politiekunde	411	225	146	300	441	301
SVP- School voor Politiekunde	1.307	1.105	663	1.658	715	647
SVPL- School voor Politie leiderschap ¹⁶	2.449	2.645	2.214	2.596	2.087	1.760
SVR- School voor Recherche	3.372	5.778	3.480	3.582	3.121	2.890
Totaal	9.964	16.168	9.360	12.183	10.467	9.853

Tabel 9: Aantal verstrekte certificaten in de periode 2012 t/m 2017 (bron: MIR rapportage)

Analyse:

- Het totaal aantal verstrekte certificaten is in 2017 afgenomen. Dit geldt voor bijna alle scholen, met uitzondering van de School voor Handhaving (zie tabel 9).

¹⁶ Inclusief certificaat HOvJ.

Diploma's en getuigschriften	2012	2013	2014	2015	2016	2017
SVGC - School voor Gevaar- en Crisisbeheersing	54	30	27	62	111	145
SVH - School voor Handhaving	45	19	27	86	175	140
SVHP - School voor Hogere Politiekunde	372	285	144	247	140	204
SVP - School voor Politiekunde	1.742	1.687	1.907	1.839	1.357	754
SVPL - School voor Politie Leiderschap	323	260	109	109	50	84
SVR - School voor Recherche	207	204	216	236	235	155
Totaal	2.743	2.485	2.430	2.579	2.068	1.482

Tabel 10: Aantal verstrekte diploma's en getuigschriften in de periode 2012 t/m 2017 (bron: MIR rapportage)

Analyse:

- Het aantal verstrekte diploma's is vergeleken met voorgaande jaren nog steeds aan het afnemen. De belangrijkste reden voor deze afname is de sterk verminderde instroom in de jaren 2014 tot en met 2016. In 2017 was er sprake van een stijgende instroom wat echter nog geen effect had op het aantal verstrekte diploma's.

Bewijzen van deelname	2012	2013	2014	2015	2016	2017
PA - Politieacademie algemeen	7	2	11	22	33	24
SVGC - School voor Gevaar- en Crisisbeheersing	492	933	692	480	185	218
SVH - School voor Handhaving	544	522	732	1.097	622	680
SVHP - School voor Hogere Politiekunde	1.398	263	46	13	22	0
SVP - School voor Politiekunde	322	444	384	18	1	0
SVPL - School voor Politie Leiderschap	236	156	63	28	39	390
SVR - School voor Recherche	845	1.233	1.378	2.018	1.072	2.198
Totaal	3.844	3.553	3.306	3.676	1.974	3.510

Tabel 11: Aantal verstrekte bewijzen van deelname in de periode 2012 t/m 2017 (bron: MIR rapportage)

Analyse:

- Het aantal bewijzen van deelname is in 2017 sterk gestegen (zie tabel 10). Toename met bijna 75% door met name een verdubbeling bij de School voor Recherche.

4.1.6 Examenfraude

In 2017 werden er acht gevallen van examenfraude gemeld bij de examencommissie. Dit waren drie zaken minder dan in 2016. Docenten c.q. examinatoren maakten in 2017 melding van onregelmatigheden tijdens examens. Er werd melding gemaakt van plagiaat, gebruik van ongeoorloofde hulpmiddelen tijdens examens, foto's maken tijdens het inzageproces en een het meenemen van een gedeelte van het examen na inzage. In al deze gevallen werd er een fraudeonderzoek uitgevoerd door het onderwijsteam en de uitkomsten hiervan werden voorgelegd aan de examencommissie ter besluitvorming. De examencommissie heeft besluiten genomen in de acht onderzoeken verschillend van het ongeldig verklaren van examenresultaten tot tijdelijke uitsluiting van het volgen van onderwijs en het afleggen van examens.

De examencommissie heeft in 2017 de afhandeling van fraudezaken geëvalueerd en aangescherpt. In het vernieuwde protocol zijn heldere richtlijnen over het werkproces en de verantwoordelijkheden opgesteld. Verder is de richtlijn omtrent het interviewen van studenten die van fraude verdacht worden aangescherpt.

5 Reflectie en borging 2017

5.1 Evaluatie en reflectie

De overgang van de drie examenkamers naar drie examencommissies werd in 2017 verder vormgeven. Er werden nieuwe leden geworven om de bemensing van de kamers verder op sterkte te brengen. Tevens werden de zittende en nieuwe leden verder geprofessionaliseerd. Er werd in 2017 een plan van aanpak opgesteld om de verzelfstandiging van de examenkamers in 2018 mogelijk te maken. Dit plan zal in 2018 verder worden uitgewerkt en uitgevoerd. In 2018 zal de overgang naar drie zelfstandige examencommissies worden gerealiseerd zodat de commissies zelfstandig kunnen gaan functioneren en alle wettelijke bevoegdheden zelfstandig mogen uitoefenen.

De examencommissie is er in 2017 in geslaagd om haar borgingstaak beter uit te oefenen door dichter op de uitvoering van examinering te gaan zitten. Daardoor werd het voor de examencommissie mogelijk om een meer proactieve en controlerende werkwijze te laten zien.

Enkele voorbeelden hiervan zijn: de analyses van de slagingspercentages bij VPO, de controles op ATON-gegevens, de directe terugkoppeling van casuïstiek in het tweewekelijkse overleg met team Hoger Onderwijs, de analyses van de diverse examens, de validatie van de bachelor en Niveau 2 opleiding, advisering bij het opstellen van examendocumenten en het opstellen van aanvullende beleidsrichtlijnen.

Ten gevolge van de reorganisatie werd het management van de opleidingen in 2017 vrijwel in zijn geheel vernieuwd. De examencommissie heeft het contact met de nieuwe leiding gelegd, waarbij met name de rol en de ontwikkeling naar drie examencommissies onderwerp van gesprek is geweest. Een belangrijk gesprekstema met het management was de tijdsbesteding van medewerkers vanuit het onderwijs aan werkzaamheden voor de examenkamers. Daarnaast werd binnen enkele onderwijsteams de discussie over het instellen van toetscommissies met het nieuwe management opgestart.

De overgang van het proces van minnelijke schikking naar het proces van heroverweging op beroep heeft er niet toe geleid dat er minder beroepen bij de examencommissie in behandeling zijn geweest om dit proces te doorlopen. Het proces van heroverweging kost de examencommissie nog steeds veel capaciteit. Dit levert wel een tijd- en kostenbesparing op ten opzichte van de behandeling van een beroepszaak door de Commissie van Beroep. Het blijft echter een punt van aandacht of de examencommissie wel het juiste orgaan is om het proces van heroverweging uit te voeren. De examencommissie moet namelijk ook dit proces doorlopen als het gaat om een beroep van een student tegen een besluit van de examencommissie. De examencommissie vindt het onwenselijk dat de examencommissie zelf een proces van heroverweging moet doorlopen voor een beroep tegen een eigen besluit. Dit heeft de examencommissie in 2017 ook in de overleggen met de staf en de Commissie van Beroep tot een gespreksonderwerp gemaakt. Het proces is echter voor 2018 onveranderd gebleven.

De examencommissie constateert dat het aantal besluiten in 2017 wederom met bijna 50% is toegenomen ten opzichte van eerdere jaren. Nadere analyse toont aan dat veel besluiten die de commissie moet nemen het gevolg zijn van tekortschietende uitvoering en organisatie van de examens en onnauwkeurig werken. De examencommissie beveelt de opleidingen aan hier verbetering in te (laten) brengen.

5.2 Vooruitblik naar plannen voor 2018

Begin 2018 zullen de externe leden van de kamers (afkomstig uit regulier onderwijs en politiepraktijk) geschoold worden in de positie, bevoegdheden e.d. van de examencommissie. Met ingang van het nieuwe collegejaar (3 september 2018) worden alle taken en bevoegdheden van de centrale examencommissie en de examenkamers overgedragen aan de drie zelfstandige examencommissies. De centrale examencommissie wordt opgeheven en maakt dan plaats voor een informeel voorzittersoverleg waar de afstemming in visie, beleid en uitvoering tussen de drie zelfstandige examencommissies geborgd zal worden.

5.3 Borgingsagenda op kwaliteit examens, eindniveau en examinatoren

Bij vier hogere opleidingen is er in 2017 een accreditatie uitgevoerd, waarbij het advies van de accrediterende instelling Hobéon is geweest dat bij alle vier de opleidingen door de NVAO de accreditatie met zes jaar wordt verlengd.

Op zich ziet de examencommissie dit als een positief advies. Hierbij kan wel opgemerkt worden dat er tussen opleidingen grote verschillen zijn geconstateerd wat betreft het kwaliteitsniveau. Een belangrijk onderdeel van de beoordeling is de kwaliteit van de eindwerkstukken. Hobéon concludeerde, in lijn met conclusies van de examencommissie, dat de onderbouwing van de beoordeling zich nog te vaak uitsluitend richt op de tekortkomingen en niet op de positieve en/of ontwikkelingsgerichte punten.

Eén van de belangrijkste taken van de examencommissie was ook in 2017 het toezicht op het borgen van de kwaliteit van examinering. De examinering en beoordeling moet conform de NVAO-standaard "Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties" valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk zijn. De examencommissie wordt daarbij ook geacht naar de kwaliteit van examens zelf te kijken, in plaats van enkel naar de procedurele kant van examinering.

In 2017 heeft het toezicht door de examencommissie het volgende opgeleverd:

- De opleiding tot Assistent Politiedewerker (Niveau 2) en de Politiekundige Bachelor (verkort en regulier) zijn op verzoek van de examencommissie gevalideerd.
- De examinatoren database ATON werd opgeschoond en er zijn procedures ontwikkeld om hier als examencommissie structureel op toe te zien.
- Er heeft meermalen een analyse van examenuitslagen plaatsgevonden op basis waarvan aan de opleiding advies is uitgebracht met het oog op het verminderen van het aantal herexamens.
- De examencommissie heeft steeds vaker reactief toezicht op de kwaliteit van examinering in het onderwijs omgezet in proactief handelen. Voorbeelden daarvan zijn de uitgevaardigde regels en richtlijnen voor de beoordeling van examens (regeling aanpassing cesuur bij multiple-choice examens).
- De examenkamer HO heeft toezicht gehouden op de kwaliteit van afstudeerwerken door deze steekproefsgewijs te controleren.
- De examencommissie heeft onregelmatigheden aangaande examinering geconstateerd en deze naar sectorhoofden, dan wel teamchefs, gesignaleerd.
- De examencommissie heeft voorstellen geformuleerd omtrent regels en richtlijnen voor het afnemen van examens. Bijvoorbeeld het opnemen van examens (audio en/of video) en de regeling voor toezichthouden bij examens.
- De examencommissie heeft alle examinatoren, die daartoe door het onderwijs zijn voorgedragen en aan de gestelde criteria voldeden in 2017, aangewezen in ATON.
- De examencommissie heeft haar rol in het proces van de heroverwegingen (voorheen minnelijke schikking) procedureel uitgewerkt, geëvalueerd en bijgesteld.

De examencommissie zal zich in 2018 bezighouden met het:

1. Verzelfstandigen van examenkamers naar zelfstandige examencommissies en het voorbereiden van de leden van het dagelijks bestuur van de examencommissies op het nemen van de besluiten.
2. Inrichten van toetscommissies met een rol in het validatieproces. Hiertoe zal er afstemming gezocht worden met de onderwijsteam voor afstemming over de taken en positionering.
3. Inrichten van de examenorganisatie. Het vastleggen van afspraken over taken, rollen en verantwoordelijkheden is noodzakelijk voor het toezicht dat de examencommissie moet uitvoeren. Het moet duidelijk zijn wie de examencommissie moeten aanspreken.
4. Uitbouwen van de ondersteuning van de examencommissie. Zowel de nieuwe secretaris als de derde gespecialiseerd medewerker B voor BPO-mbo zullen ingewerkt worden.
5. Opstellen van beoordelingscriteria voor de kwaliteit van examinering zodat de examencommissie eind 2018 een eigenstandig oordeel kan vormen.
6. Verzamelen van gegevens over kwaliteit ten einde punt 5 te kunnen realiseren.
7. Tussentijds doorgeven van signalen over de kwaliteit van examinering aan sectorhoofden en teamchefs op basis van de stand van zaken omtrent kwaliteit.
8. Uitvoeren van het jaarplan van elke examenkamer.
9. Verder invullen van de rol van informatieknooppunt om nog beter informatie te kunnen verkrijgen en informatie uit te wisselen.
10. Verscherpen van de toezichthoudende taak van de examencommissie op het bepalen van voorwaarden voor vrijstellingen door onderwijs en het toekennen van vrijstellingen door de examencommissie.

6 Bijlagen

6.1 Bijlage A - Profiel leden examenkamer

Om tot een verantwoorde samenstelling van de examenkamers te komen, is voor de te werven leden het volgende profiel gehanteerd:

- is werkzaam binnen de Politieacademie, het beroepenveld of regulier onderwijs;
- is tenminste drie jaar werkzaam in één van de vakgebieden, die gelijkwaardig is aan de examenonderdelen, zoals die genoemd zijn in BPO, HO of VPO, dan wel heeft ervaring op examineringsgebied;
- is zich bewust van taken en verantwoordelijkheden als lid, (wil) dienovereenkomstig handelen en is tenminste drie jaar beschikbaar;
- is voor tenminste 4 uur per week beschikbaar;
- neemt onafhankelijk zitting in de Examencommissie zonder last of ruggenspraak;
- laat zich actief informeren over onderwerpen, waarover hij/zij minder kennis heeft;
- kan standpunten innemen en verdedigen;
- neemt argumenten van anderen mee in zijn besluitvorming;
- heeft de intentie zich in het commissielidmaatschap verder te bekwamen;
- is op de hoogte van wettelijke eisen met betrekking tot examinering voor BPO, HO of VPO of wil zich deze deskundigheid eigen maken;
- heeft kennis van kwaliteitseisen met betrekking tot examinering;
- voor de leden afkomstig uit het beroepenveld of regulier beroepsonderwijs geldt dat zij ervaring hebben op examineringsgebied of werkzaam zijn binnen de vakgebieden waar binnen het BPO, HO of VPO in wordt onderwezen;
- bereidheid om BKE (Basiskwalificatie Examinering) gecertificeerd te worden;
- bereidheid om op termijn SKE (Seniorkwalificatie Examinering) gecertificeerd te worden.

6.2 Bijlage B - Competentiematrix leden examenkamers

Competentiematrix Examenkamer BPO-mbo				Inhoudelijke kennis							Onderwijssector		Relevante werkervaring					
				Kennis kwaliteits-eisen toetsing en examinering (algemeen)	Kennis examencommissies	Kennis relevante wet- en regelgeving (WHW, WEB, Awb)	(Vak)inhoudelijke kennis politieonderwijs	Kennis examinering PA	Toetsdeskundigheid (BKE/SKE)	Kennis van accreditaties	Basis Politie Onderwijs (BPO)	Vakspecialistisch Politie Onderwijs (VPO)	Hoger Politie Onderwijs (HO)	Regulier onderwijs	Examencommissie	Docentschap	Politiespecifiek	Juridisch
Rol	Naam	Functie	Hoogst genoten opleiding															
Voorzitter	Esther Verheijen	Bedrijfsvoeringsspecialist B - Onderwijskundige VPO	WO Nederlands Recht & WO Onderwijskunde	X	X	X	X vpo	X		X		X		X			X	X
Secretaris	Bart Bolhuis	Bedrijfsvoeringsspecialist C Secretaris examencommissie	hbo Opleidingskunde (afgerond)	X	X	X	X	X		X			X	X	X	X	X	X
Docent lid	Vincent Leeman	Docent C - Algemeen juridisch	HBO-Recht	X	X	X	X	X		X			X	X	X	X		
Docent lid	Aimée Vermoolen	Docent B (Btv-docent)	Hbo, post hbo SEN	X			X	X		X								
Docent lid	Liesbeth Schijf	Docent B	HBO Afgerond, PDA, Master pedagogiek, leren en innoveren.	X			X	X		X			X		X			X
Docent lid	Hans Blik	Docent B (algemeen juridisch)	HAVO - PDA - Middel management - Basis docentenopleiding	X		X	X	X		X				X				
Docent lid	Sjaak Nijkerk	Docent B	HAVO – Pedagogische Academie – PDA	X		X	X	X		X				X		X		
Docent lid	Jos Vrancken	Docent B	MBO politieopleiding	X			X	X		X				X	X			
Lid Staf Onderwijs/toetskundige	Lotty Schoonderbeek	Bedrijfsvoeringsspecialist B - Toetskundige	WO Onderwijskunde	X				X	X (geen BKE/SKE)	X								X
Extern lid Regulier onderwijs	Jos Rondeel	Directeur MBO College ROC van Amsterdam	Lerarenopleiding economie en geschiedenis	X	X	X (WEB)		X					X	X	X			
Extern lid NP	John Ebbink	Sectorhoofd District Flevoland / Operationeel Specialist E (LFNP)	WO Master aan de Universiteit Utrecht, studie Organisatie Cultuur en Management (OCM).	X			X	X		X		X				X		
Extern lid NP	Henk Woudstra	Sen. GGP (praktijkbegeleider)	Politieopleiding	X			X	X		X					X			

NB: kennis functionele beperkingen (Aimée Vermolen)

NB: gecertificeerd auditor MBO voor examinering (Jos Rondeel)

Competentiematrix Examenkamer Hoger Onderwijs				Inhoudelijke kennis							Onderwijssector			Relevante werkervaring					
				Kennis kwaliteitseisen toetsing en examinering (algemeen)	Kennis examencommissies	Kennis relevante wet- en regelgeving (WHW, WEB, Awb)	Kennis inhoudelijke kennis (Vak)inhoudelijke kennis politieonderwijs	Kennis examinering PA	Toetsdeskundigheid (BKE/SKE)	Kennis van accreditaties	Basis Politie Onderwijs (BPO)	Vakspecialistisch Politie Onderwijs (VPO)	Hoger Politie Onderwijs (HO)	Regulier onderwijs	Examencommissie	Docentschap	Politiespecifiek	Juridisch	Onderwijskundig/toetskundig
Rol	Naam	Functie	Hoogst genoten opleiding																
Voorzitter	Jaap van Zielst	Strategisch adviseur	WO	x	x	x		x				x			x			x	
Secretaris	Bart Bolhuis	Bedrijfsvoeringspecialist C	HBO	x	x	x	x	x	x*		x	x	x	x	x	x	x	x	* geen BKE/SKE
Docent lid	Marina Guardone	Docent-onderzoeker	WO				x	x				x	x		x	x	x	x	
Docent lid	Guido Kerkhof	Docent-onderzoeker	WO				x	x				x	x		x		x	x	
Docent lid	Luuk Oldewarris	Docent-onderzoeker	WO	x		x	x	x	x	x	x	x	x		x				
Lid Staf Onderwijs/toetskundige	Catherine Tunissen	Toetskundige	WO	x			x	x	x	x	x	x			x			x	x
Extern lid NP	Ronald Warmenhoven	Operationeel specialist A	WO				x					x	x		x	x			x
Extern lid NP	Sanne Hopman	Operationeel specialist A	WO				x					x				x	x		x
Extern lid regulier onderwijs	Jolanda Botke	adviseur, onderzoeker	WO	x	x	x				x	x			x	x			x	

Competentiematrix Examenkamer VPO				Inhoudelijke kennis							Onderwijssector			Relevante werkervaring				
				Kennis kwaliteitseisen toetsing en examinering (algemeen)	Kennis examencommissies	Kennis relevante wet- en regelgeving (WHW, WEB, Awb)	(Vak)inhoudelijke kennis politieonderwijs	Kennis examinering PA	Toetsdeskundigheid (BKE/SKE)	Kennis van accreditaties	Basis Politie Onderwijs (BPO)	Vakspecialistisch Politie Onderwijs (VPO)	Hoger Politie Onderwijs (HO)	Regulier onderwijs	Examencommissie	Docentschap	Politiespecifiek	Juridisch
Rol	Naam	Functie/team	Hoogst genoten opleiding															
Voorzitter	Rob Coens	Bedrijfsvoeringsspecialist C TOO	WO	10 jr.	6 jr.	2015 scholing		10 jr.	BKE 2016				3 jr.	6 jr.				Netwerk Examinering MBO
Secretaris	Bart Bolhuis	Bedrijfsvoeringsspecialist C Secretaris examencommissie	HBO Opleidingskunde	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	
Docent lid	Kees van Witzenburg	Docent D, team Sp. Opsporingondersteuning	HBO	7 jr.			14 jr.	14 jr.			14 jr.			19 jr.	19 jr.			expertise centrum
Docent lid	René Stoelhorst	Docent C team Generieke Opsoring	Havo/inleiding Strafrecht	16 jr.			16 jr.	16 jr.			16 jr.			16 jr.	39 jr.	14 jr.		Expertise: Verhoor
Docent lid	Ellen Hermans	Docent B, team Beroepsvaardigheden	HBO				16 jr.	16 jr.			12 jr.			16 jr.	20 jr.	4 jr.		Expertise:Rij opleiding
Docent lid	Wil Schreutelkamp	Docent C - Team Specialistische Ondersteuning - Team Forensische Opsporing	MBO 4	6 jr.			24 jr.	6 jr.			24 jr.			9 jr.				Leerprocesbegeleider
Lid Staf Onderwijs/toetskundige	Manon van den Brink	Bedrijfsvoeringsspecialist B, TOO	WO	15 jr.			15 jr.	15 jr.			9 jr.	6 jr.	2 jr.	2 jr.			15 jr.	
Extern lid NP	Monique Wijngaard	OSA mensenhandelteam	REKU			AWB	AVIM REKU CIE	Als student REKU			REKU		School advies raad en ouder groep	Opsporings Academie Noord Holland	37 jr.	workshop leider opsporing		REKU afgestudeerd in 2011
Extern lid NP	Vacature																	
Extern lid regulier onderwijs	Vacature																	

6.3 Bijlage C - Aftreedschema leden examenkamers

x	Aftredend i.v.m. einde termijn. Er dient een nieuw lid benoemd te worden (alleen na overleg met Directie herbenoeming van oud lid).													
x (h)	Aftredend maar lid kan herbenoeming krijgen voor 3 jaar na overleg met Directie													
opvolger (h)	(Her)Benaming opvolger van huidig lid voor 3 jaar na overleg met Directie													
Functie	Naam	Aftreden per 1-1-2018	Aftreden per 1-7-2018	Aftreden per 1-1-2019	Aftreden per 1-7-2019	Aftreden per 1-1-2020	Aftreden per 1-7-2020	Aftreden per 1-1-2021	Aftreden per 1-7-2021	Aftreden per 1-1-2022	Aftreden per 1-7-2022	Aftreden per 1-1-2023	Aftreden per 1-7-2023	
	nieuwe leden													
voorzitter HO	Zielst van						x(h)						x	
voorzitter BPO	Verheijen			x(h)						x				
voorzitter VPO	Coens			x						opvolger(h)				
secretaris	Bolhuis	x						opvolger(h)						
lid HO	Oldewarris	x (h)						x						
lid HO	Guardone			x(h)						x				
lid HO	Kerkhof		x(h)						x					
lid HO	Tunissen				x(h)						x			
lid HO	Botke			x(h)						x				
lid HO	Warmenhoven				x(h)						x			
lid HO	Hopman						x(h)						x	
lid HO	Heynen			1-12-18(h)		x		opvolger(h)		x		opvolger(h)		
lid BPO	Leeman		x						opvolger(h)					
lid BPO	Vrancken				x(h)						x			
lid BPO	Bliek	x(h)						x						
lid BPO	Vacature A'dam		x(h)						x					
lid BPO	Nikerk			x(h)						x				
lid BPO	Vermoolen		x(h)						x					
lid BPO	Schoonderbeek	x(h)						x						
lid BPO	Rondeel	x(h)						x						
lid BPO	Ebbink				x(h)						x			
lid BPO	Woudstra						x(h)						x	
lid VPO	Hermans		x(h)						x					
lid VPO	Stoelhorst				x(h)						x			
lid VPO	Witzenburg	x(h)						x						
lid VPO	van den Brink			x(h)						x				
lid VPO	Schreutelkamp					x(h)								
lid VPO	Wijngaard						x(h)						x	
Centrale	Koldewijn				x(h)						x			
Aantal aftredende leden		6	5	6	6	1	5	6	5	6	6	0	5	